

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
Середня освіта (німецька мова і література)

Спеціальність
014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.022 Німецька мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова
Викладач (-і)	Петришин Марта Йосипівна
Контактний телефон	0951186634
Е-mail викладача	marta.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Статус дисципліни	основна
Курс/семестр	1 курс, 2 семестр
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/117
Консультації	Вівторок 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Латинська мова» передбачає засвоєння студентами нормативної граматики, оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу адаптованих і оригінальних латинських текстів; формування знань про структуру латинської мови та її лексичний склад, місце в генеалогічній і типологічній класифікації індоєвропейських мов; вміння грамотно вживати лінгвістичну термінологію латинського походження, розуміти міжнародну наукову термінологію, створену на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови; аналізувати мовний матеріал з точки зору словотворчих та етимологічних характеристик лексичних одиниць; використовувати в усному і писемному мовленні латинські крилаті вислови і паремії.</p> <p>Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є формування у студентів теоретичних знань про систему і структуру латинської мови, її основні морфологічні категорії, граматичні форми та синтаксичні конструкції; виявлення впливу латинської мови на фонетику, морфологію та лексику германських і романських мов; підготовка майбутніх вчителів на основі знання латинської мови до поглибленого вивчення курсів «Філософія», «Педагогіка», «Психологія», «Лексикологія», «Історія української та зарубіжної культури».</p> <p>Цілі: засвоєння студентами фонетики і графіки латинської мови, нормативної граматики (самостійні і службові частини мови), оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу адаптованих і оригінальних латинських текстів; формування знань про структуру латинської мови та її лексичний склад; вміння грамотно вживати лінгвістичну термінологію латинського походження, розуміти терміни і поняття сучасної освіти, створені на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови; аналізувати мовний матеріал з точки зору словотворчих та етимологічних характеристик лексичних одиниць; використовувати в педагогічній діяльності латинські крилаті вислови і паремії.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання основної іноземної мови та літератури, другої іноземної мови в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 3. Культурна компетентність: Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p> <p>Фахові компетентності:</p>	

ФК 3. Інформаційно-цифрова компетентність: Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 5. Емоційно-етична компетентність: Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу. Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ФК 15. Рефлексивна компетентність: Здатність здійснювати моніторинг власної/педагогічної діяльності і визначати індивідуальні навчальні/професійні потреби.

5. Програмні результати навчання

ПРН 3. Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, культуру.

ПРН 9. Аналізувати структурні одиниці рідної та іноземних мов, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 11. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН 12. Використовувати інформаційні, комунікаційні та цифрові технології для вирішення складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

ПРН 20. Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття	30
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова
2	01 Освіта/Педагогіка	1	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу. Історія розвитку латинської мови. Роль латинської мови у формуванні наукової термінології. Латинська мова в професійній діяльності вчителя.	–	2	2
Тема 2. Латинський алфавіт. Звукова система латинської мови. Довгота і короткість складу. Наголос.	–	2	4
Тема 3. Дієслово як частина мови. Основні форми та основи правильних дієслів. Поділ дієслів на чотири дієвідміни. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб. Вираження заперечення.	–	2	4
Тема 4. Іменник як частина мови. Граматичні категорії іменників. Поділ іменників на	–	2	4

відміни. Перша відміна іменників. Друга відміна іменників. Прийменники. Синтаксис простого речення.			
Тема 5. Прикметники першої групи. Сполучники. Частки. Вигук.	–	2	2
Тема 6. Розряди займенників: особові, присвійні, зворотний, вказівні, відносні, питальні, означальні, заперечні.	–	2	4
Тема 7. Теперішній час дійсного способу пасивного стану. Синтаксис пасивної конструкції.	–	2	4
Тема 8. Часи системи інфекта. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного стану. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного стану.	–	2	4
Тема 9. Третя відміна іменників. Поділ на типи. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Особливості відмінювання іменників третьої відміни.	–	2	4
Тема 10. Прикметники другої групи. Дієприкметник теперішнього часу активного стану.	–	2	4
Тема 11. Ступені порівняння прикметників. Вживання відмінків при ступенях порівняння. Прислівник.	–	2	4
Тема 12. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників.	–	2	2
Тема 13. Часи системи перфекта в активному і пасивному стані. Минулий час доконаного виду дійсного способу активного стану. Давноминулий час дійсного способу активного стану. Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану. Дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану. Часи системи перфекта в пасивному стані.	–	2	4
Тема 14. Розряди числівників. Особливості відмінювання і вживання. Римський календар	–	2	4
Тема 15. Основи словотвору. Латинізми в сучасних європейських мовах.	–	1	2
Тема 16. Лінгвістичне та соціокультурне значення латинських паремій. Рецепція латинських афоризмів українською й іншими європейськими мовами.	–	1	8
ЗАГАЛОМ:	–	30	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті : Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядком організації та проведення оцінювання		

	<p>успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: 25 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу; 10 балів за модульну контрольну роботу; 5 балів за індивідуальне завдання (сентенції etc.), 50 балів за підсумкове тестування.</p> <p>Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, має право скласти залік за відомістю № 2.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Модульна контрольна робота виконується на 12 занятті та складається з чотирьох завдань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад та граматичний аналіз речень; перевірку знань лексичного мінімуму, латинських афоризмів; тестування, завдань самостійної роботи.</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття становить 25 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки (4-бальна шкала), а також сумарної кількості балів не менше 25 (стобальна шкала).</p> <p>Враховується активність студента під час практичних занять, присутність на заняттях, пропуски занять без поважних причин, результати відпрацювання пропущених занять.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий бал з навчальної дисципліни розраховується та виставляється викладачем на останньому практичному занятті та складається з суми підсумкового балу за практичні заняття (максимально 25 балів), балу за модульну контрольну роботу (максимально 10 балів), балу за самостійну роботу (максимально 10 балів), балу за індивідуальне завдання (5 балів), результату підсумкового тестування (максимально 50 балів) та в сукупності становить максимально 100 балів.</p>
8. Політика навчальної дисципліни	
<p>Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf</p>	

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Дяків О. Ю., [Петришин М. Й. Латинська мова \(тексти і завдання\) : практикум. Івано-Франківськ, 2012. 180 с.](#)
2. Оленич Р. М. Латинська мова. 2-е вид., виправлене. Львів : Вид-во "Світ", 2001. 350 с. Режим доступу: <https://docplayer.net/71394117-Latinska-mova-p-m-olenich.html>.
3. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Legamus et exerceamus : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 142 с. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/14618>.
4. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars prima: збірник вправ для контрольних і самостійних робіт з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 172 с. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/14617/1/Repetitorium%20Latinum.pdf>
5. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars secunda: збірник тестів. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148 с. Режим доступу: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6521/REPETITORIUM.%20PARS%20SECUNDA_09.07.2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Додаткова:

1. Єршоміна О. Ю. Латинська мова : навч. посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет» 2019. 336 с.
2. Звонська Л. Л., Шовковий В. М. Латинська мова: Підруч. для студ. відділень класичної філології та ін. філолог. спеціальностей. К. : Книга, 2003. 528 с.
3. Корж Н. Г., Луцька Ф. Й. Із скарбниці античної мудрості : [Словник]. 2-е вид., доп. і перероб. К. : Вища шк., 1994. 351 с.
4. Латинська мова [Текст] : підручник / Олексій Сафроняк, Василь Волощук, Марія Волощук. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 457 с.
5. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К. : Українські пропілеї, 1998. 710 с.
6. Лучканин С.М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем. К. : Видавництво Науковий світ, 2009. 140 с. Режим доступу: <http://lukl.kiev.ua/info/images/mat/Luchkanyn.pdf>.
7. Оліщук Р. Л., Олійник Л. Р. Латинська мова. Синтаксис. Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202с.
8. Скорина Л.П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник [Текст] Київ: Обереги, 2004. 447 с. Режим доступу: https://fileskachat.com/file/40665_85045da3d5f8c01d42d6772377e3506a.html
8. Яковенко Н.М., Трипуз В.М. Латинська мова : підручник. К. : Вища школа, 1993. 360 с. Режим доступу: https://www.studmed.ru/download/yakovenko-nm-tripuz-vm-latinska-mova_46fadedefa9.html

Інформаційні ресурси:

1. <http://la.wikipedia.org>
2. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/>
3. <https://www.cambridgescp.com>
4. <https://www.conted.ox.ac.uk/about/latin-language-courses>
5. <http://www.pinax.com.ua/>
6. <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.
7. <https://latinaomnibus.pl/>
8. <http://www.medievist.org.ua>

Викладач _____ Петришин М.Й.